

נזמי האוון — מותר, הואיל וטורה הוא לה לשלפם, מפני שאזניה מכוסות בקישורים (רש"י ותוס'. וע' תשב"ץ ח"ג ער). ובמקומות שנוהגים לגלות האזנים — אסורה לצאת בהם. ולכן הבתולות שאזניהן מגולות — אסורות לצאת בנזמים (שו"ע הגר"ז שג, י).

1. טבעת שאין עליה חותם — לא תצא אשה בה, ואם יצאה פטורה. ושיש עליה חותם — לרבי זירא, שנוי הדבר במחלוקת תנאים; לרבי נחמיה החותם הוא העיקר, הלכך אין זה תכשיט אלא משאוי וחייבת. וכן סתמה משנתנו (סו.). ולחכמים — פטורה, שהחותם טפל לעיקר הטבעת. [וכן סוברים חכמים בכלים נוספים, כגון קולב ערסא (רש"י: מאזנים. ויש שהעירו על פירושו. ע' חדש האביב; חו"א כלים) וסולם, לילך אחר העמיד שבכלי, ומין הכלי נקבע על פי המעמיד. (ונראה שדוקא בכגון אלו שהמעמיד חשוב, ולא בשאר כלים. עפ"י חו"א כלים יו, ג). ואף כאן הטבעת היא מעמדת החותם ולא להפך].
לרבא [ולרב נחמן בר יצחק], יש אומרים שאין הדין תלוי במחלוקת תנאים, כי גם לחכמים, אשה היוצאת בשבת בטבעת שיש עליה חותם, חייבת, שהיא לה כמשאוי (הגהות אשר"י. וכן צידד בחו"א כלים יו, ד, ובאר בזה דברי הרמב"ם). והריטב"א חולק.
טבעת של איש שיש עליה חותם — תכשיט היא לו ולא משאוי, ושאין עליה חותם — משאוי היא לו וחייב חטאת. (רבא. וכדברי עולא להלן סו.).

נחלקו הראשונים לענין תכשיט המיועד לאיש בלבד, האם גזרו בו שמא ישלוף ויראהו. והכרעת הפוסקים שאין למחות ביד הנוהג התר, אם כי בעל נפש יחוש ולא יצא בטבעת כלל, גם אם יש עליה חותם (ע' משנ"ב שא ס"ק לח ובשעה"צ).
דבר שהוא תכשיט גם לאשה וגם לאיש — אסור אף לאיש לצאת בו (שא, ט).
הריטב"א (סד): כתב שעתה נוהגים האנשים לענוד טבעת ללא חותם. ואולם הרמב"ן כתב איסור בדבר. וכתבו פוסקים אחרונים (מובא במשנ"ב) שבעל נפש לא יצא בטבעת כלל בשבת, כאמור. ואולם בזמננו יש מתירים, כי כן דרך האנשים לענוד טבעת ללא חותם (כן פסק בשו"ת אור לציון ח"ב כג, יא).

2. מחט שאינה נקובה, שהאשה חולקת בה את שערך, וראשה אחד נועד לקישוט על פדחתה — לא תצא בה בשבת, ואם יצאה פטורה.
אבל מחט שאוגרת בה את שערך אל מתנת השבכה, יוצא לפי המסקנא שמותר לצאת בה, (אם משום שנועדה לצניעות אם משום שאינה עשויה כלל לנוי, הלכך אין חשש שליפה. ערש"י ותוס'. וע' מהרש"א).
מחט נקובה — משאוי היא ולא תכשיט, והיוצאת בה בשבת — חייבת. (משנה סו).
איש היוצא במחט שאינה נקובה — משאוי הוא לו וחייב חטאת. ואם יצא במחט נקובה — לדעת הרי"ף (סו). פטור. והרו"ה ועוד חולקים.

דף ס

פג. מה ענינה של גזרת 'סנדל המסומר'?

מפני מעשה שהיה, שנהרגו עם רב במערה / בבית הכנסת בשעת גזרות השמד, בגלל סנדל המסומר, אסרו חכמים לצאת בסנדל המסומר בשבת. ולפי שהמעשה ארע בשבת, לא אסרו אלא בשבת שהוא זמן

אסיפה וכינוס, והוא הדין ביום טוב. [אבל באסיפות של ימים המותרים במלאכה, כגון תענית — לא גזרו]. ואפילו בתוך הבית לא ילך האיש בסנדל המסומר, אבל מטלטלים אותו לצורך גופו, כגון לכסות בו את הכלי או לסמוך בו כרעי המטה, ורבי אלעזר בר' שמעון אוסר. והלכה כחכמים. אין משלחים אותו איש לרעהו ביום טוב.

א. כתבו בתוס': אף על פי ששאר כלים משלחים אותם, ואפילו מלאכתם לאיסור, [כי זהו נחשב 'צורך גופו' משום הנאת השילוח. וכן כל כיו"ב. ע' שמירת שבת כהלכתה פרק כ הערה כה], סנדל המסומר שבאה תקלה על ידו — אסרו, שאין בו שמחת יום טוב. ומפני אותו הטעם החמיר ר' אלעזר בר' ש' שלא לטלטלו לצורך גופו, שלא כשאר כלים שמלאכתם לאיסור.

ב. יש מהראשונים שכתב להלכה ששולחים סנדל המסומר ביום טוב. (סמ"ק). ובארו דבריו שסתם משנה שסתמה לאסור, הולכת בשיטת ר' אלעזר בר' שמעון, שאסרו בטלטול, אבל לדעת חכמים, שולחים אותו ביום טוב (ע"ע שער המלך יום טוב ה,ו).

אין בכלל גזרת 'סנדל המסומר' אלא כשתוקע מסמרים לחזק, אבל לנוי מותר. וכמה (יהא ניכר שהוא) לנוי — חמש בכל סנדל (רבי יוחנן) או שבע (רבי חנינא). ורבי חייה היה סובר להתיר ביותר מכן, עשרים ושנים או עשרים וארבע. והוא הדין סנדל הנוטה לצד אחד, מותר ליתן בו מסמרים כדי ליישרו, חמש או שבע או שלש עשרה.

יתכן למסקנא לכו"ע מותר שבע בנוטה, ור' נהוראי לא דיבר בנוטה.

תפרו מבפנים בעור כמנעל (כפרש"י. והריטב"א פרש שתפר בסנדל מבפנים) — אין שמו 'סנדל' ומותר. והוא הדין אם חיפהו עור מלמטה וקבע בו מסמרים מלמעלה.

לא אסרו אלא בכגון מעשה שהיה, ולכן אם שינה במסמרים כמין כלבוס (= שמסמרותיו כפופים וחדים משני צדיהם) או ראש המסמר כמין טס או יתד, או שחיפהו כולו במסמרות כדי שלא תהא קרקע אוכלתו — מותר. נשרו רוב מסמרותיו ונשתיירו ארבעה (בסנדל קטן) או חמשה (בגדול) — מותר. ורבי (ברי"ף: רבי יהודה) מתיר עד שבעה. ואם לא נעקרו לגמרי אלא נגממו ורישומם ניכר — מותר כשנשרו רוב אפילו נשאר יותר מזחמש (עפ"י רש"י כפירוש לוי"ה. וי"מ להפך. וי"א שמדובר בחיפהו מסמרים ונשרו רובם. עריטב"א).

משמע שלא אסרו אלא בסנדל ששוליו עשויות עץ ושיש לו תרסיות (= רצועות) עור, והיה אפשר להפכו — הלכך כל שאינו כיוצא בזה מותר. ואף על פי כן נהגו איסור בסנדל המסומר שלנו שיוצאים בו בימות הגשמים, לפי שדרכו להישלף מן הרגל ויש לחוש שמא יביאנו ברשות הרבים (ר"ן בשם הרשב"א).

דף סא

- פד. א. האם / מתי מותר לצאת בשבת בסנדל על רגלו אחת?
- ב. מהו סדר נעילת נעלים וחליצתם? וכן סדר רחיצה וסיכת אברי הגוף?
- ג. היוצא לבוש בתפלין בשבת לרשות הרבים — מה דינו?
- ד. באיזה קמיע מותר לצאת בשבת?
- ה. מתי הומחה הקביע ומתי הומחה כותבו, ומתי הומחו שניהם?
- ו. האם ישנה קדושה בקמיע לענין: הצלתו מפני הדלקה בשבת; חיוב גניזה; כניסה עמו לבית הכסא?